

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. IV. De Homicidio Casuali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

S U M M A R I U M.

207. &c. Utrum Irregularitatem incurrat occidens quando hic vacat omni omnino culpâ?
 210. &c. Quomodo puniatur Homicidium casuale culposum, secutum ex actione aliâ licita?
 216. &c. An Irregularitatem incurrat dans operam rei illicitæ, sed nullâ debita diligentia omisâ ad Homicidium præcavendum?
 221. &c. Qualis culpa præcedere debeat ad incurrendam Irregularitatem, quæ oritur ex Homicidio casuali?

228. &c. An Irregularitatem incurrat, qui aliquem occidit in ebrietate?
 233. &c. An qui correptus inâ occidit, propterea puniri possit?
 237. &c. An pœnâ ordinariâ Homicidij puniendus sit, qui volens occidere unum, per errorem occidit alterum?
 240. &c. An pro Irregulari habendus sit, qui dubitat, an ex Homicidio Irregularitatem incurrerit?

Homicidium Casuale, & Involuntarium, quod n. 4. descripsi, dupliciter potest contingere, videlicet 1. ut vacet omni culpâ occidentis. 2. ut intervernerit aliqua istius culpa, eò quòd ab eo non sit adhibita debita diligentia ad Homicidium cavendum.

207. **Q**uæritur 1. utrum Irregularitatem contrahat occidens, quando hic vacat omni omnino culpâ? R. negativè: sed ita occidens ab omni omnino pœnâ immunis est l. si putator 31. ff. ad Leg. Aquil. l. frater 1. & l. eum qui 5. C. ad leg. Corn. de Sicar. Const. crim. Carol. V. art. 146. 7. cit. andere Gleichhaus / Bartol. in l. perspicuum 11. §. delinquent ff. de pœn. n. 3. Farin. prax. crim. q. 126. n. 56. Gaill. l. 2. obs. 110. n. 38. Layman. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 1. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 4. n. 1. Vivian. in c. 9. h. tit. pr. Barbof. ibid. n. 1. Zoel. hic n. 67. König n. 34. Wiestner n. 67. Reiffenstuel n. 176. Magnif. P. Schmier de Potest. Ordin. c. 6. n. 428.

208. **E**t hinc 1. ex Homicidio, & mutilatione Irregularitatem non incurrit infantes, furiosi, amentes, dormientes. Clem. un. h. t. ibi, Si furiosus, aut infans, seu dormiens hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc Irregularitatem incurrit. Vivian. in Clem. cit. pr. Barbof. ibid. n. 1. §. seqq. Zoel. n. 73. Honor. n. 12. Pirhing n. 70. &c. König n. 7. Schambog. n. 30. §. 46. Magnif. P. Schmier l. cit. **P**roceditque hoc, etiamsi in hujusmodi furorem culpâ suâ inciderit. Barbof. l. cit. n. 3. **Q**uod intellige, quamdiu durat furor; nam si occidat, dum lucida intervalla habet, Irregularitas manet. Barbof. l. cit.

209. **2.** Irregularis non est, qui actioni piæ, honestæ, aut saltem licitæ dat operam, si ex hac præter omnem expectationem, & opinionem mors, aut mutilatio sequitur, ut dum quis cautè levat ægrotum, aut ei Medicinam ex Medici præscripto porrigit, iste ex hoc moriatur; si dum

loco, & tempore debito pilâ, conis, jactatione, aut alio honesto ludo se recreat, alium repentè accurrentem trajiciat; si dum campanarum compulsionem popululum ad rem Divinam convocat, tintinnabulo casu decidente aliquis opprimatur c. lator 9. c. dilectus 13. c. ex literis 15. c. significasti 16. c. exhibita 22. c. Joannes 23. c. fin. h. tit. & notat Barbof. in c. 14. h. tit. n. 1. & in c. 23. eod. n. 1. §. seqq. Gobat Quinar. tr. 5. c. 20. n. 16. §. 17. Zoel. n. 67. Honor. n. 29. Pirhing n. 46. Schambog. n. 32. §. 47. Wiestner n. 69. Schmier n. 429. **R**atio est, quia Irregularitas ex Homicidio, quod à privato commissum est, pœnæ rationem habet, Pœna autem supponit culpam, quæ tali casu non adest.

Quæritur 2. utrum qui operam dat rei aliâ licitæ, sed quia non adhibet diligentiam ad præcavendum homicidium, vel mutilationem alterius, Homicidium sequitur, ratione talis Homicidii casualis immunis à pœna sit? R. negativè; sed Jure Civili quidem conveniri potest ex Lege Aquilia de damno injuriâ dato liberis, conjugis, socijs, & omnibus, quorum interest, hominem talem occisum non esse de qua actione agemus infra Tit. 36. de Injurijs, & damno dato. Insuper pœnâ extraordinariâ juxta facti, & personarum qualitatem punitur l. lege 4. §. cum quidam 1. ff. ad Leg. Corn. de Sicar. l. frater 1. & l. eum qui 5. C. eod. & non obscure insinuat in Const. crim. Carol. V. art. 146. §. de Thätcher keincer.

Porro quænam in quovis casu pœna sit infingenda, considerari debent locorum Statuta, & consuetudines; quæ diversæ admodum in isto sunt, & diversæ etiam pro culpæ qualitate pœnas statuunt; nam aliquando, licet rarè, pœna Homicidii casualis, & culposi & fustigatio cum relegatione, aut relegatio simplex perpetua, vel ad aliquot annos; aliquando carcer; aliquando multa pecuniaria; aliquando

do, in Bavaria nostra saltem, peregrinatio ad celebrem locum Sacrum cum obligatione inde ferendi testimonium peractæ Confessionis Sacramentalis &c. Haun. tom. 6. de J. § 7. tr. 6. n. 278. Wiestner hic n. 76.

212 Nungquam autem propter Homicidium culpofum infligitur poena Ordinaria Legis Corneliae de sicariis, seu ultimum supplicium, adeo ut ne quidem culpa lata locum eidem faciat l. in lege 7. ff. ad Leg. Corn. de Sicar. Neque obstat, quod culpa lata æquiparetur dolo: hoc enim procedit in contractibus l. quod Nerva 32. ff. Depositi; non tamen in Delictis: nam in his ad poenam ordinariam infligendam non sufficit culpa lata, sed propositum, & directa voluntas occidendi &c. requiritur, ut habetur l. in lege cit. Constit. crim. art. 150. Unde non dolo, sed culpâ, & absque animo occidendi Homicidium factum præsumitur (nisi aliunde de animo occidendi appareat) siquis armis, ad occidendum ordinariè non usitatis, in altero mortem causerit, veluti si alter alterum, lapide, baculo, cantharo, calceo, sive pede in rixa percusserit, & exinde secuta sit mors, prout pluribus declarat Farin. q. 126. n. 127. § seqq. & sequitur Engl hic n. 27.

213 Jure Ecclesiastico ex Homicidio culpofolo contrahitur Irregularitas, ut notant Covar. in Clem. si furiosus p. 2. §. 2. n. 9. v. quartus, & S. 4. n. 5. Suar. D. 45. de Censur. sect. 5. n. 1. Fagnan. in c. ad audientiam 12. b. tit. n. 1. Vivian. ibid. pr. Barbof. ibid. n. 1. & in c. 7. eod. n. 1. Wagnereck in c. 8. in Exegef. Vallens. hic n. 7. Pirhing n. 46. § 55. Engl n. 48. Wiestner n. 77. Reiffenstuel n. 181. & sumitur 1. ex c. continebatur 8. b. t. ubi Irregularis pronuntiat Clericus, quod falcem non removerit à tergo, in quod alius ex more regionis insiliens, lethaliter est vulneratus. 2. ex c. Presbyterum 7. eod. ubi pro Irregulari habetur Presbyter, qui quemdam puerum disciplina intuitu percussit in capite, ex qua percussione dein iste post paucos dies expiravit. 3. ex c. fin. eod. in 6. ubi is, qui mandat aliquem verberari, licet expressè præcipiat, ne occidatur, Irregularis efficitur, si mandatarius, fines mandati excedens, occidat, ex ratione; quia, ut textus addit, mandando in culpa fuit, § hoc evenire posse debuit cogitare. Ratio autem, quare poenâ affici homicidium tale possit, est, quia aliquo modo est voluntarium, & licet opus secundum se, & ex objecto suo sit licitum, tamen non licitè sit propter annexum periculum homicidii, quod non fuit debitâ diligentia vitatum.

214 Hinc Irregularitatem incurrit, qui rectum reficiens projicit tegulam, per quam viator præteriens occiditur, nisi: ka voce præmonuerit, vel signum de more posuerit; quia aliàs non censetur adhi-

buisse diligentiam debitam in opere periculoso ad alterius mortem cavendam. Secus verò dicendum, si signum posuit, vel clamando præmonuit prætereuntes, ut sibi caverent; tunc enim non fit Irregularis, si ex projectione tegulæ aliquis sit occisus. Farin. q. 126. n. 22. § 23. Gonzal. in c. 11. b. tit. n. 8. Barbof. in c. fin. n. 2. eod. Pirhing hic n. 54.

Quare Regula est, Irregularitatem nullam incurrere, qui dat operam rei licitæ, & sufficienter præcavet periculum, ne ex tali actu mors alterius, vel mutilatio consequatur. Et propterea reprobandus est quorundam scrupulus, qui vulnerato, vel ægro subvenire recusant illum levando, ne si fortassis inter eorum manus expiraret, ipsi accelerasse mortem, & propterea Irregularitatem incurrisse censeantur; nam casu, quo adhibuerint cautelam debitam, neque ex delicto (quod in tali casu nullum est) neque ex defectu lenitatis (quia hæc solum incurritur ex homicidio, vel mutilatione facta autoritate publica) Irregularis efficitur: Nec est verisimile, quod Pontifices voluerint, per Irregularitatem tollere Charitatem; imò si ex defectu lenitatis Irregularitas oritur, sanè ex ejus contrario, scilicet ipsa lenitate actûs misericordiæ, & Charitatis Christianæ oriri non potest.

Quæritur 3. utrum Irregularitatem incurrat ille, qui dans operam rei illicitæ occidit, sed nullâ debitâ diligentia omisâ ad Homicidium præcavendum? Affirmant S. Thom. 2. 2. q. 64. art. 8. Innoc. in c. tua nos 19. b. tit. Sylv. V. Homicidium 2. pr. Navar. Man. c. 27. n. 220. § seqq. Fagnan. in c. ad audientiam 12. b. tit. n. 19. Honor. hic n. 30. & alii præsertim VV. Canonistæ. Moventur 1. arg. c. dilectus 13. & c. ex litteris 15. b. tit. ubi occidentes ab Irregularitate absolvuntur, ex ratione, quod operam dederint rei licitæ, & adhibuerint diligentiam debitam in Homicidio præcavendo. Igitur Irregulares essent, si operam dedissent rei illicitæ, etsi adhibuisset diligentiam debitam. 2. c. tua nos 19. b. tit. & c. sententiam 9. ne Cler. vel Monach. ubi Clerici, in Sacris constituti, & Monachi Irregulares fiunt, quando ipsis Medicinam, vel Chirurgiam exercentibus, etiam omni adhibita diligentia, mors sequitur, quod ejusmodi actûs exercitium ipsis illicitum sit extra casum necessitatis. 3. Irregularitas facilius contrahitur Homicidio, quod ex illicito, quàm quod ex licito opere secutum est c. dilectus, c. ex litteris, & c. Joannes 23. b. tit. atqui hoc verum non esset, si ex illicito opere secutum eam non induceret, quando debita diligentia adhibetur, ergo &c.

Sed melius adhibetur distinctio, quæ utuntur Castro de Leg. Pen. l. 2. c. 19. Covar. in Clem. si furiosus p. 2. §. 4. n. 10.

Sot,

Sot. l. 5. de Just. q. 7. art. 9. Cordub. l. 1. qq. 26. Henrici. l. 14. c. 15. n. 3. Sanch. l. 9. de Matr. D. 32. n. 5. Suar. D. 45. sect. 5. n. 9. Avil. p. 7. sect. 1. dub. 1. Molin. tr. 3. D. 77. n. 5. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 1. § 3. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 4. n. 4. Fagnin. in c. ad audiendum 12. b. tit. n. 61. Barbosa in c. 9. eod. n. 3. Wagnereck in c. 43. V. nec dedit not. 2. Mona. ell. p. 2. tit. 13. form. 3. n. 34. Matthauc. Offic. Eccl. c. 35. n. 59. Zael. hic n. 69. Engl. n. 50. Pirhing n. 65. § seqq. Schambog. n. 41. Wiestner n. 80. Reiffenstuel n. 195. Magnif. P. Schmier de potest. Ordin. c. 6. n. 439. § seqq. Vel enim opus, aut actio illicita, ex qua Homicidium, vel mutilatio sequitur, est ex se periculosa, mortisque, vel mutilationis facile inductiva, & propterea graviter prohibita, vel non.

218 Si primum, uti sunt exercitium Chirurgiæ, artis Ballistaræ, Torneamentorum respectu alicujus imperiti, contrahitur Irregularitas, si ex tali opere, vel actione sequatur mors, vel mutilatio, etiamsi ad hanc præcavendam omnis diligentia sit adhibita; quia tale homicidium aliquo modo est voluntarium exercenti, scilicet in causa: cons. qui hanc voluit, ex Juris interpretatione, aut præsumptione ipsum homicidium voluisse censetur. Excipitur, si quis in casu necessitatis extremæ, & in defectu peritorum ex misericordia adhibuit medicamentum, quod putavit expedire; tunc enim ab Irregularitate excusat Christiana Charitas, Avil. dub. 10. concl. 3. Palao n. 8. Engl. n. 50.

219 Si secundum, Irregularitas non contrahitur extra casus in Jure specialiter expressos. Et hinc Irregularis non est Clericus, qui venationi insilens occidit hominem, putans esse feram; aut equo vadens ad fornicandum, vel furandum, si iste rupto freno, unguis conculcaverit præterredientem, modò ipse Clericus nesciverit esse ferocem, & ad eum continendum omnem adhibuerit diligentiam: item Irregularis non est adulter, si sequatur inopinata cædes adulteræ; aut Religiosus, contra Prælati sui prohibitionem conis ludens, si globus, è manu ejus fortuitò excussus, hominem improvísò occurrentem prosterнат &c. Ratio est, quia cum opus, cui vacant, quamvis illicitum sit, tamen nec viam paret ad homicidium, nec ratione istius periculosum sit, ipsum ejusmodi Homicidium nec directè, nec indirectè voluntarium ullo modo, & propterea ad culpam imputari ipsis non potest.

220 Neque aliud evincunt Argumenta opposita. Ad 1. N. Cons. nam Argumentum à sensu contrario nullam, vel exiguam vim habet in pœnalibus: quod maximè verum est in Irregularitatibus; quia istæ non contrahuntur, nisi in casibus Ju-

re expressis. Neque dicas, pœnam istam sufficienter expressam esse illis Juribus, quibus statuitur, quòd Irregularitatem incurrant omnes Homicidæ, & tantùm excipiuntur, qui rei licitæ dant operam; dicendum enim, quòd generalitas ista sit limitanda ad sensum Clem. un. b. tit. ubi non obscurè excipiuntur Homicidia omnino involuntaria, cujusmodi sæpe sunt, quæ sequuntur ex opere illicito. Ad 2. casus ille est specialis ob periculum mortis, prout patet ex dictis n. 218. Ad 3. adhuc facilius Irregularitas contrahitur exercitio operis illiciti, quàm liciti; quia licito operam dans præsumitur ad Homicidium cavendum adhibuisse diligentiam debitam, quod non præsumitur in eo, qui actionem illicitam exercet; & idcirco ille probare debet, se diligentiam sufficientem adhibuisse, quod onus non incumbit illi, qui operam dedit rei licitæ.

Quæritur 4. qualis culpa five negligentia præcedere debeat ad incurrendam Irregularitatem, quæ oritur ex Homicidio casuali? Certum est 1. si Homicidium ortum sit ex opere illicito, de se periculoso, istud exercentem Irregularem fieri absque ulla alia culpa; quia sat magnam commisit culpam, quòd videns, ex opere suo posse probabiliter sequi homicidium, aut mutilationem, illud tamen exercuerit. Patet ex n. 218. Certum est 2. ad incurrendam Irregularitatem etiam ab eo, qui operam dedit rei licitæ, si ex ea secutum est Homicidium, sufficere culpam latam, saltem pro foro externo; quia tunc Homicidium satis voluntarium est in causa, quando scilicet omittitur illa diligentia in cavendo Homicidio, quam homines mediocriter prudentes adhibere solent. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 4. Gonzal. in c. 11. b. tit. n. 1. Zael. hic n. 68. Pirhing n. 62. Wiestner n. 82. Reiffenstuel n. 181. Magnif. P. Schmier de Potest. Ordin. c. 6. n. 433.

An verò culpa lata omnino requiratur, vel contra sufficiat culpa levis, aut levissima ad incurrendam Irregularitatem ob Homicidium secutum ex opere licito, dubiæ quæstionis est apud DD. Nam 1. aliqui apud Suar. D. 45. de Censur. sect. 5. n. 4. satis communiter putant sufficere culpam levem: quod videtur colligi ex c. continebatur 8. b. tit. nam culpa, vel negligentia, quæ in casu c. cit. intervenit, videtur non nisi levis fuisse.

2. Alii cum Abb. in c. 7. de Penit. § remiss. n. 3. Covar. in Clem. si furiosus p. 2. §. 4. n. 9. Rosell. V. Homicidium 3. n. 11. Tabien. V. Irregularitas 2. n. 4. & aliis apud Suar. l. cit. n. 5. volunt sufficere aliquando etiam culpam levissimam, tum scilicet, quando talis culpa est in committendo, dum non adhibetur debita diligentia in cavendo periculo Homicidii, pro-

proveniente ex propria, & positiva actione; factus, si ea culpa sit in omitendo, seu non impediendo Homicidium: & ad probandum primum assertionis suæ membrum allegant *c. Presbyterum 7. & c. ad audientiam 12. h. tit.* Verùm nec ex istis, nec ex aliis Juribus clarè constat, ibi esse sermonem de culpa levissima, sed potius de levi: quod probari potest ex *c. lator 9. eod. ubi Pontifex declarat, non esse Irregularem eum Clericum, cujus cum alio luctantis cultello, ad latus appenso, alter vulneratus, & mortuus est; nam ille Clericus non potuit excusari à culpa levissima, quia ad luctandum cum altero debuisset cultellum deponere, utpote cum res per se spectata periculo non caruerit, ut rectè advertebat Suar. l. cit. n. 6.*

224 3. Denique alii existimant, neque levem culpam sufficere, sed requiri latam. Ita Avil. p. 7. de censur. D. 6. sect. 1. dub. 11. in Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 3. & alii: & innuere videtur *c. questum 7. de Pœnit. & remiss.* ubi Papa consultus de Sacerdotibus Græcis, qui filios in lecto oppræsserunt, respondet, si ipsi procurantibus, vel studiose negligentibus, filii in lectis reperiuntur oppræssi, ab Officio Altaris ipsos debere perpetuo abstinere: ubi Gloss. v. negligentibus ait, quod dissoluta, seu studiose negligentia prope dolam est, adeoque culpa lata. Et juxta istud cap. explicandus est textus can. consuluisti 20. caus. 2. q. 5. ibi, *Ne negligentia qualibet proveniente, suffocentur, vel opprimantur*: nam quod ibi in confuso dixit Pontifex, id distinctè expressit in *c. questum.*

225 Cæterùm quidquid sit de præsumptione fori externi, in foro conscientie non incurritur hæc Irregularitas ob solam culpam Juridicam, sed necesse est, ut interveniat culpa Theologica, cum sit pœna Spiritualis, adeoque supponat verum peccatum. Covar. l. cit. n. 9. §. ex bis. Molin. tr. 3. D. 77. n. 6. Suar. sect. 5. cit. n. 7. Pirhing hic n. 63. Neque obstat, quod Irregularitas ex homicidio, publica autoritate facta, incurri sine peccato possit; nam aliud est in Homicidio facta à privato; hoc enim, ut Irregularitatem inducat, debet esse aliquo modo voluntarium, saltem indirectè, & in causa, quod non fit, quando omnis culpa Theologica abest.

226 Porro an ad Irregularitatem pro foro conscientie inducendam sufficiat culpa Theologica venialis, an verò requiratur mortalis, controvertunt DD. Gloss. in *c. significasti 16. v. scivisset*, Armill. v. Irregularitas n. 14. Covar. in *clem. si furiosus* p. 2. §. 4. n. 9. & alii quidam existimant, ex sola veniali hanc posse Irregularitatem incurri. Sed rectius requiritur, ut omisso diligentie debitæ fuerit mortaliter

B. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

peccaminosa. Ita Sot. l. 3. de Just. q. 2. art. 9. Navar. Man. c. 27. n. 251. Henric. l. 14. c. 13. n. 7. Suar. sect. 5. n. 8. Bonac. D. 7. q. 4. p. 7. fin. Palao p. 15. §. 4. n. 1. Gonzal. in c. 11. h. tit. n. 1. §. seqq. Wagner- eck in c. 13. v. non dedit not. 6. Pirhing hic n. 63. Wieselner n. 82. Magnif. P. Schmier de Potest. Ord. c. 6. n. 434. §. 435.

Sumitur 1. ex *c. questum 7. de Pœnit. 227. & remiss.* ubi Pater Irregularis declarat, si filii, cum ipso dormientis, suffocatio accidit, eo procurante, vel studiose negligente: quæ faciens utique graviter peccat. 2. *c. exhibita 22. h. tit.* ubi ab Irregularitate absolvitur, qui ex obitu occisi *lesam* (videlicet graviter, ut communiter intelligunt DD.) non habuit conscientiam. 3. *c. dilectus, c. ex litteris, & c. significasti cit.* ubi ab Irregularitate immunes pronuntiantur personæ, quæ à peccato levi immunes non erant, ut cum aliis existimat Engl. hic n. 48. 4. ratione; quia Irregularitas cum sit pœna gravissima, non videtur esse proportionata culpæ veniali.

Queritur 5. an Irregularitatem incurrat, qui aliquem occidit in ebrietate? Affirmant Zabarell. in *Clem. un. h. tit.* Sylv. v. Homicidium q. 4. n. 5. ex ratione; quia se inebrians graviter peccat, & in ebrietate occidens aliquando ordinariâ Homicidarum pœnâ, vel saltem extraordinariâ plectendus est, l. omne delictum 6. §. qui se vulneravit 7. v. per vinum ff. de re militar. igitur nec ab Irregularitate immunis erit.

Sed respondendum est distinguendo: 229 Vel enim occidens Theologicè fuit ebrius, ita, ut privaretur rationis usu; vel solum crapulosus, ut intemperantiore potu factus sit tantummodo animosior. Si hoc secundum, sicut non liberatur à pœna ordinariâ Juris Civilis, ita nec ab Irregularitate; quia ebrietas talis improbitatem consilii non adimit, nec animum dolosum suffocat. Haun. tom. 6. de J. §. 7. tr. 3. n. 533. Zœl. hic n. 74. König n. 8. Reiffenstuel n. 204.

Si primum, altera distinctio est adhibenda, & videndum, an ebrietas acciderit præter omnem culpam, quod v. g. vinum multò, quàm æstimabatur, fuerit generosius; an verò acciderit ex culpa ipsius ebrii, studiosè se inebriantis. si prius, ita ebrius occidens alterum nec Irregularitatem, nec aliam propterea pœnam incurrit. Layman. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 4. n. 2. Barbof. in *Clem. un. h. tit. n. 10.* Engl. hic n. 28. Pirhing n. 74. Reiffenstuel n. 205. §. 208. quia ut August. l. 1. retract. c. 9. ait, *Omnis pœna, si justa est, peccati pœna est.* Ponitur autem in hoc casu nullam adesse culpam, vel peccatum, ergo sicut secundum dictam, 207. ab Irregularitate immunis est infans, furiosus, dormiens, si occidat, ita etiam in hoc casu ebrius.

E e

51

231 *Si pōsterius*, applicanda est distinctio tertia, an ita se inebrians praverit probabile Homicidii, vel mutilationis, à se in ebrietate, committendæ, periculum, quòd noverit in temulentia se arma corripere, & obvios invadere solitum; vel contra nulum tale periculum praverit, aut potuerit praverere. *Si praverit*, & tamen se inebriavit, pro Irregulari habendus est. Imò etiam in foro Sæculari pœnæ subjacet, non quidem ordinariæ homicidii, sed extraordinariæ, nisi animo occidendi se inebriaverit, prout ex *l. omne delictum 6. §. qui se vulneravit 7. §. vinum ff. de re militar. defumunt Clar. §. fin. q. 60. n. 12. Tiraquell. de Pœn. temperand. cas. 6. n. 11. Covar. in Clem. cit. p. 3. pr. n. 4. Menoch. de arbitr. cas. 326. n. 3. Less. l. 4. de I. §. l. c. 3. n. 16. Engl. bic n. 29. Pihing n. 74. Wiestner ibid. n. 72. Ratio est, quia ordinariâ Legis Cornelie, sive mortis naturalis pœnâ solummodo plectitur Homicidium, quod ex proposito, & dolo malo est perpetratum *l. lege Cornelia 1. pr. §. præterea 1. & §. Divus 3. l. in lege 7. ff. ad Leg. Corn. de Sicar.* atqui dolo non cecidit, qui id facit in ejusmodi ebrietate *l. perspicendum 11. §. delinquitur 2. ff. de Pœnis. Neque obstat*, quòd ita inebriando commiserit culpam latam, quæ aliàs æquiparatur dolo; quia, ut jam nuper dixi, æquiparatio hæc locum duntaxat habet in contractibus, non verò in homicidio, & aliis delictis, pœnam corporalem, & infamiam irrogantibus.*

232 *Si verò ita se spontè inebrians non praverit*, nec potuit praverere periculum Homicidii in ebrietate sua committendi, ab Irregularitate immunis est, ut rectè advertunt Navar. *Man. c. 27. à n. 230. Covar. p. 3. pr. cit. n. 3. Azor p. 1. l. 7. c. 33. q. 7. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 4. n. 2. Fagnan. in c. ad audientiam 12. n. 26. Barbosa. in Clem. un. b. tit. n. 10. Zoel. bic n. 74. Engl. n. 28. Pihing n. 74. Wiestner n. 71. Reiffenstuel n. 205. §. 2. seqq. & alii TT. ac Canonistæ. Idem, spectato Jure naturali tantum, immunis est etiam ab aliis Homicidii pœnis. Castro l. 2. de Leg. pœnal. c. 14. concl. 1. Molin. l. 3. de I. §. l. D. 38. n. 8. Less. l. 4. de I. §. l. c. 3. n. 27. Laym. n. 2. cit. concl. 3. Engl. Wiestner l. cit. & eò confert *can. inebriaverunt 9. caus. 15. q. 1. ubi S. Augustinus de Loth in ebrietate incestum committente, Culpanus est quidem, inquit, non tamen, quoniam ille incestus, sed quantum illa meretur ebrietas. Ratio est*, quia hoc casu, licet aliqua culpa intervenerit in ebrietate, nulla tamen intervenit quoad eadem, hoc ipso, quia illa inopinatò accidit. Dixi autem, *spectato Jure naturali*; nam plurimum Provinciarum Statuto, vel consuetudine ebrii, quantumvis aliàs impunes sint,*

ob eventum Homicidii in foro externo extraordinariâ pœnâ plectuntur, juxta *§. qui se vulneravit cit. §. per vinum, & l. aut facta 16. §. eventum 2. ff. de Pœn. Bartol. in §. cit. Laym. l. cit. fin. Wiestner n. 75. cum aliis.*

Quæritur 6. an is, qui irâ correptus homicidium committit, propterea puniri possit? Sunt, qui homicidium, in calore iracundiæ commissum, ab omni, aut saltem ab ordinaria pœna eximant; quia juxta Philomonem insanimus omnes, cum irascimur: èitque Sapientum consensus, quòd ira fit brevis furor, & temporaria infania. Accedit *l. perspicendum 11. §. delinquitur 2. ff. de pœn.* ubi distinguitur delictum, quòd fit ex proposito, ut in publicis Latronibus, ab eo, quòd fit ex impetu, e.g. irâ.

Sed dicendum, propter iram, quantumvis vehementem, regulariter Homicidium à pœna ordinaria Homicidii non liberari: ostenditur 1. ex *l. aut facta 16. §. causa 2. ff. de pœn.* ubi dicitur puniri eum, qui per iram extraneum pulsat, 2. ex *l. si non convitit 5. C. de injur.* ubi tradunt DD. actionem injuriarum adversus eum dari, qui in rixam inconsulto calore prolapsum; homicidii convitium objecit, 3. ex *Const. crim. Carol. V. art. 157.* ubi discernitur pœna gladii in eum, qui in ira homicidium fecit, & aliâ causâ legitimâ non excusatur, 4. ex *Ratione*; quia aliàs punitioni rarò locus esset, cum ira ad omnia ferè Homicidia incitet.

Excipitur, si ira fit adeò vehemens, ut etiam rationis usum, dum illa durat, pervertat; tunc enim ita iratus similis est furioso, qui pœnæ ob Homicidium, à se commissum, non est obnoxius. Sed quamvis hoc procedat in foro interno conscientie, in foro tamen externo rarò Exceptioni isti est locus; quia tam vehemens ira non præsumitur, nisi probetur. Illud exploratum est, quòd quando justa, & gravis causa iratum ad iram commovit, & is flagrante illo calore, homicidium pataverit, ut si pater, aut maritus filiam, uxorem, aut adulterum in adulterio deprehensos occiderit, non ordinariâ, sed arbitrariâ, & aliâ mitiore pœnâ sit coercendus; quia difficillimum est justum dolorem temperare. Carpozov. *pract. crim. p. 3. q. 147. n. 55. §. seqq.*

Ad Argumentum oppositum iratus insanire, & ira brevis infania, ac furor dicitur, non per proprietatem, quasi in totum cognitionem, & rationem voluntarii auferat, cum vix unquam tanta fit, & præsumi possit, ut judicium rationis penitus extinguat; sed per quandam Analogiam, quatenus irâ impetus quodammodo minuit voluntarium, & consultationem, atque electionem prævenit.

²³⁷ Queritur 7. an poenâ ordinariâ Homicidii puniendus sit, qui volens ex proposito occidere Titium per ignorantiam, sive errorem occidit Cajum? Putant aliqui, istum non puniendum poenâ mortis, vel corporali, sed teneri ex Lege Aquilia, & afficiendum poenâ arbitrariâ, propter homicidium non voluntariè, sed casu commissum.

²³⁸ Sed dicendum, etiam hoc casu locum esse poenâ ordinariâ Homicidii; esto enim homicidium hoc casuale sit respectu personæ occisæ, verè tamen ita occidens Homicidium intendit, & intentio effectum habuit: & licet, si scivisset esse Cajum, non occidisset, tamen non ignoravit esse hominem, quem ignoravit esse hominem, quem occidit; conf. non habuit ignorantiam, quæ tollat voluntarium respectu homicidii in genere: neque enim requiritur ad crimen homicidii, ejusque poenam ordinariam incurrendam, ut quis in specie noverit personam, quam occidit. Ita Bartol. in l. perspicendum 11. §. delinquitur 2. n. 7. ff. de pœn. C. var. in c. alma p. 1. §. 10. n. 4. Gonzal. in c. 11. h. tit. n. 12. Zoesl. hic n. 16. Puh ibid. n. 19.

²³⁹ Idem eadem ex ratione dicendum de casu, quo aliquis sagittam projicit animo vulnerandi Mævium, & casu ibi aderat Sempronius, qui occisus est. Conf. utroque in casu ita occidens etiam Irregularis efficitur, & quidem ex Homicidio voluntario, Suar. D. 45. de Censur. sect. 6. n. 18. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 5. n. 4. Secus esset, si quis projecisset sagittam animo occidendi feram, & debitam diligentiam adhibuisset, ne hominem occideret; quia eo casu occisio hominis voluntaria ipsi non est, etiam indirectè, Covar. in clem. si furiosus p. 2. c. 4. n. 10. Suar. sect. 6. n. 14. Palao n. 4. fin.

²⁴⁰ Queritur 8. an pro Irregulari haberi, & sic gerere debeat, qui dubitat, an ex Homicidio incurrerit Irregularitatem? Satis certum videtur, non habendum pro Irregulari eum, qui dubitat de Jure v. g. an actui, quem exercuit, Irregularitas sit imposita, Suar. D. 40. de Censur. sect. 5. n. 4. Sanch. l. 1. mor. c. 10. n. 42. Gonzal. in c. 12. n. 2. Wagnereck ibid. not. 1. Pirh. hic n. 59. §. altera pars, Schamb. n. 35. Wiestner n. 83. Magnif. P. Schmier de Pottest. Ord. c. 6. n. 444. Ratio est, quia Irregularitas inducenda non est, nisi in casibus Jure expressis, ut sæpe dictum est. Atqui in Jure expressum dici non potest, de quo, an Jus aliquod, vel Canon existat, dubitatur, ergo &c.

²⁴¹ Difficultas est in dubio facti, e. g. cum dubitatur, an quis perpetravit Homicidium; Videtur, quod ita dubitans similiter pro Irregulari non sit habendus, ex ratione; quia juxta Reg. 125. ff. & Reg. 11. R. P. Schmalzgruber L. V. T. I.

in 6. Rei favorabiliores sunt, quàm Actores: & hinc in dubio delicto, si istud actor non probet, reus est absolvendus, etsi nihil præliterit c. fin. §. sanè de Jurejur. Conf. quia juxta Reg. 65. in 6. in dubio melior est conditio possidentis. Sed quisque in dubio, an poenam, vel obligationem incurrerit, est in possessione libertatis suæ, ergo &c.

Sed distinguendum est, an dubitetur²⁴² de corpore delicti, utrum scilicet homicidium, mutilatio, aut foetus animati abortus sit factus, an verò, postquam de corpore delicti constat, dubium duntaxat sit, num suâ dubitantis culpâ contigerit. Si primum, Argumenta, pro Ratione dubitandi allata, rectè probant, eo casu Irregularitatem non incurrit; quia non extat speciale Jus, quod tali casu Irregularitatem inducat, & c. ad audientiam 12. ac c. significasti 18. h. tit. expressè agunt de casibus, ubi constat Homicidium patratum esse Sanch. c. 10. cit. n. 49. Bonacin. de Censur. q. 1. p. 4. n. 40. Dian. p. 11. 14. 6. resol. 24. Barbof. in c. 12. cit. n. 2. §. 3. Gonzal. ibid. n. 2. Mendo de Jur. acad. l. 3. n. 321. Gibalin. de Irregul. c. 4. q. 1. n. 17. Moya sel. d. qq. tr. 5. q. 6. à n. 3. Wiestner hic n. 84.

Si secundum, ita dubitans Irregularis²⁴³ censendus est. Covar. in Clem. si furiosus p. 1. pr. n. 3. Azor. p. 1. l. 2. c. 19. q. 10. fin. §. q. 11. Suar. D. 40. de Censur. sect. 5. n. 12. & sect. 6. n. 10. §. 11. Sayr. Clav. Reg. l. 1. c. 13. n. 23. Sanch. c. 10. cit. n. 42. Wagnereck in c. 12. cit. not. 1. Schambog. hic n. 34. & clarè dictum est c. ad audientiam, & c. significasti cit. Ratio est, quia in dubio tutior pars est eligenda: quæ ratio licet universalis sit, & videatur probare etiam de prima parte distinctionis, ad eam tamen extendenda non est, cum hic versemur in materia poenali, in qua Legislator moveri potuit ad aliquid prohibendum, vel speciali poena afficiendum ex ratione, quæ etiam pro aliis casibus militat, in quibus tamen non voluit propterea esse eandem constitutionem Juris.

Proceditque resolutio hæc non tantum²⁴⁴ in Homicidio injusto, sed etiam in justo, quod fit in bello offensivo, si constet aliquem, vel aliquos interfectos fuisse in pugna, cui interfuit, qui dubitat, an sua manu aliquis occisus sit; nam hic, si pro parte affirmativa verisimiles conjecturæ adsint, in tali dubio tutiorem tenere viam, & ab Ordinibus usque ad Dispensationem abstinere debet c. petitio 24. h. tit. Secus est, si leve solummodo dubium sit; tunc enim videtur melior esse conditio possidentis jus accipiendi Ordines. Engl. hic n. 58. Magnif. P. Schmier de Pottest. Ordin. c. 6. n. 417.